



DE DOOD VAN VINCENT

Eenakter voor jongeren

door

ALPHONS GRAAFSMA

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE DOOD VAN VINCENT** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **ALPHONS GRAAFSMA** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2001 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **8** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

WOORD VOORAF

Het leven van Vincent van Gogh is uitermate veelzijdig en boeiend. Over zijn leven heb ik een toneeltekst geschreven, die deels gesproken, deels gezongen en/of gedanst kan worden. Deze tekst is aanzet tot een musical. Dit leven van Vincent heb ik vanuit verschillende aspecten beschreven. Maar er is zo veel meer dan de relatie met zijn broer, zijn verlangen naar duurzame liefde, zijn begaan zijn met het lot van armen en verdrukten, zijn werk als schilder of zijn zelf gekozen dood. Ik heb gezocht naar wat bij elkaar paste en zo ben ik gekomen tot een vijftal aspecten die - zo hoop ik - iets van het veelzijdige en boeiende van de persoon Vincent van Gogh zichtbaar maken. Dat zijn: de sociale bewogenheid van Van Gogh (waarin de relatie met zijn ouders, zijn keuze om dominee te worden, zijn verblijf in de Borinage, zijn keuze voor de schilderkunst) de machteloosheid van Van Gogh tot een duurzame liefdesrelatie (waarin aangegeven waarom het met geen van zijn vijf geliefden iets werd) het verblijf van Van Gogh in Parijs (waarvoor de brieven aan zijn broer Theo ontbreken en waarin ik een logische verklaring moest vinden voor zijn vertrek naar Arles) de tijd in Arles (waarin hij als wegbereider van de nieuwe kunst als een bezetene werkte en waarin hij tijdens een ruzie met zijn vriend Paul Gauguin een stukje van zijn oor afsneed) de dood van Van Gogh (waarin eerst zijn 'gekke' vrienden in het gesticht te Saint-Rémy op zijn beroemdheid vooruit lopen, voordat hij vervolgens vertrekt naar Auvers-sur-Oise om er te sterven) De figuur van zijn broer Theo heb ik geïnterpreteerd als Vincents tweede ik, zijn geweten. Thea's geschreven reactie op de vele brieven van Vincent ontbreekt. Vincents brieven worden daardoor een soort 'monologue interieur'. Theo komt in mijn tekst alleen voor in Vincents Parijse tijd en in Auvers-sur-Oise. Pas in die laatste plaats krijgt hij - als Vincent al overleden is - 'eigen' tekst. Deze vijf aspecten zijn vijf eenakters geworden. Als toneelspel situeerde ik deze elk op een voor- en achterplan ten behoeve van de mise en scène. Ook staat elk van deze eenakters op zichzelf. Zeker voor schooltoneel lijkt mij dat verantwoord: de overvloed en rijkdom van Vincents leven wordt daarmee teruggebracht tot een maat die de middelbare school van vandaag aankan. Afhankelijk van wat een toneelgroep wil kan deze kiezen voor de opvoering van een, twee of meer van deze eenakters. Voor elk van deze eenakters geldt ook dat er naast toneelspel ruime mogelijkheid bestaat voor dans en zang. De muziek voor de liedteksten ontbreekt; ik ben geen

musicus. Een suggestie in deze: de liederen kunnen ten gehore gebracht worden, gezongen of gesproken, onder begeleiding bijvoorbeeld van zelf uitgezochte (disco)muziek. Ook voor de verschillende dansen kan men zelf de bijpassende muziek uitzoeken. De creativiteit van de regisseur (en acteurs) is in dezen essentieel. Het lijkt me verder ook goed mogelijk om bij bepaalde scènes en/of dansen gebruik te maken van lichteffecten en te werken met stroboscooplampen. Tenslotte: als Vincent óp het toneel schildert, kan men hem dat laten doen door reproducties van de betreffende schilderijen vooraf met een dun laagje stof te bedekken. Als 'Vincent' daar met een kwast overheen gaat, veegt die kwast het stoflaagje weg zodat het publiek het schilderij ziet 'ontstaan'. Ook kan men gebruik maken van dia's die op zwart gaas geprojecteerd worden. Ik hoop in ieder geval dat mijn keuze voor vijf verschillende eenakters velen ertoe zal brengen een of meer facetten van het leven van Vincent van Gogh op de planken te brengen.

Alphons Graafsma

U dient bij uw zaaleigenaar te informeren of de muziecrechten in een totaalcontract worden voldaan. Is dit niet het geval dan dient U contact op te nemen met: BUMA/STEMRA

PERSONEN:

Vincent - schilder, 35 /37

Theo van Gogh - zijn jongere broer

Jo van Gogh-Bonger - vrouw van Theo

Emile Bernard - schilder en vriend van Vincent

Henri Toulouse-Lautrec - schilder en vriend van Vincent

Monsieur Roulin - entrepreneur des postes en vriend van Vincent

Dokter Gachet - vriend van Vincent en dokter

Marguerite Gachet - zijn dochter

Danseressen, dansers, zangeressen en zangers (die daarnaast de rollen spelen van oppassers in het gesticht te Saint-Rémy, schilder De Groux, kunstkenner J.J. Isaäcson, kunstkenner Aurier, 'korenhalmen' en gekken)

DECOR:

Het decor verbeeldt de hospitaaltuin te Saint-Rémy, het vijvertje met de fontein, de bomen er achter en daarachter de muren van het gesticht [blz 157 Time-life boek] Het tweede plan wordt daardoor aan het oog onttrokken.

Aan een tafeltje, links voor, zit Vincent brieven te schrijven. Naast hem staat een ezel met daarop de paarse irissen, nog niet zichtbaar voor het publiek, een schilderkist, verf, palet en kwasten. Er is een zwaarmoedige muziek waarop de gekken zich bewegen: staccato, houterig, motorisch gestoord. Ze spreken en zingen Vincent toe [zoals verderop blijkt]. Een gek, rechts voor, doet bij voorkeur niets; hij kijkt alleen maar, vergelijkbaar met die pseudo-standbeelden zoals in sommige steden: uitermate langzaam bewegend! De gekken er omheen doen alsof ze luisteren, maar bewegen/dansen voort op de muziek.

Roulin: (*in spot*) Dames en Heren, Vincent is naar Saint-Rémy verhuisd. Zijn verblijf in het zogenaamde gele huis, samen met zijn vriend Gauguin, heeft hem overspannen gemaakt. Hij werkte te hard, had misschien last van zonnesteek, maar hij was zo in de war dat hij zich een stukje van zijn oor afsneed. Daarom heeft hij zijn toevlucht genomen tot een soort verpleeghuis. Hij hoopt daar rust te vinden temidden van andere overspannen mensen en ook mensen die lichtelijk gestoord zijn. Vincent hoeft hier alleen voor kost en inwoning te betalen. Hij is 'af' van de zorg voor zijn dagelijks levensonderhoud en dat is bij hem maar goed ook. Door zijn gedrevenheid verwaarloost hij zich te gemakkelijk. Hij is wel bang voor zichzelf, het lijkt of hij zich niet langer meester is. (*spot op Roulin weg, andere licht aan*)

Vincent: (*schichtig en geagiteerd, op het wanhopige af*) Waarde Theo, Bedankt voor je brief. Ik ben weer bezig met nieuwe schilderijen, twee tegelijk. Het zijn paarse irissen en een seringenstruik, twee motieven die ik in de tuin gevonden heb. Maar het werk absorbeert me zo dat ik denk dat de mensen mij verstrooid en onattent zullen vinden, de rest van mijn leven. Ik denk dat ik daarom weer gauw naar het Noorden kom. Ik ben nou te gespannen, te gehaast. Je weet het: een schilderij (*bezwerend*) eist volledige overgave. Het moet waar zijn, echt. De schoonheid die ik ervaar, moet ik vastleggen, doorgeven. In haast dus en hopelijk tot gauw. Het ga je goed en een stevige handdruk van je zeer toegenegen broer. (*tekent de brief, vouwt hem op en sluit hem in een enveloppe en gaat weer verder met de seringens. Inmiddels is een van de gekken met een schilderij van Vincent aangekomen. Het zijn de Zonnebloemen*)

Gek 1: (*luid en duidelijk, het geheel moet een komisch effect hebben*) Dames en heren, Een verkoping hier van het schilderwerk van monsieur le peintre zelf!

Vincent: *(gaat erop af)* Voorzichtig, dat is werk van mij, dat moet nog naar m'n broer toe! Ik moet hem ermee betalen.

Gek 1: Stilte, jochie, mondje dicht. Van de opbrengst krijg je de helft. Wij zijn niet gek, wat denk je wel? We doen dit voor jouw leven, en met de buit kun jij je straks wat ruimer gaan bewegen.

Gek 2: Ik bied, ik bied. Mag ik bieden nou? Wel, ik bied 100.000.

Gek 3: Dat is nog veel te weinig man, wat dacht je wel, Potsztauzend.

Gek 4: Die schilder daar vecht met z'n kwast voor een gezellig leven.

Gek 1: Vooruit, dan koop ik nu voor 1 miljoen! Of valt die prijs ook tegen?

Gek 5: *(komt met de aquarel Oogsttijd in de Provence aanlopen)* Hier heb ik ook een heel mooi stuk, al is het een papiertje, De kleurtjes zijn zo warm en echt. Je snakt er naar een biertje.

Gek 3: Verkocht, hebbes, hier ermee; dat ding gaat mee naar boven! *(neemt aquarel over, maakt betaalgebaren en roept hard)* Straks is het een museumstuk, dat kunt U best geloven.

Gek 4: *(draait de ezel om waarop de blauwe irissen staan)* En dit, messieurs en u, mesdames, dit wordt het allerduurste. Honderdmiljoen dat is de prijs, het is het allerpuurste.

Vincent: Het zijn mijn irissen, het is nog niet af. Laat staan, hou op, doe niet zo maf. *(pakt schilderijen af en brengt ze naar binnen; de gekken voeren een dansje op, en zingen)*

Allen: Als je een schilder bent,
Ben je een hele vent,
Kijkers staan om je heen,
Noemen je een schizofreen,

Ben je gek of excellent,
Als je een kunstschilder bent?

Melk kost een frank of twee,
Tegen brood zeg je niet nee

Maar voor een werk van jou
Betaal jij jezelf al blauw.

Ben je gek of excellent
Als je een kunstschilder bent?

Vincent: *(opkomend)* Dankjewel, beste mensen. Jullie hebben me goed begrepen. Vroeger zou ik boos geworden zijn om zoiets; nu

niet. Maar wij gekken onder elkaar...

Gek 1: Je schildert zo veel, zo snel, monsieur le peintre.

Gek 2: Niemand zal geloven dat het allemaal werk van één persoon is.

Gek 3: Ze zullen zeggen dat doeken vervalst zijn. Die zonnebloemen bijvoorbeeld.


Vincent: Beste mensen, ik ben ik, daar kan ik niks aan doen. Ik moet veel schilderen. Vroeger armen en arbeiders, nu de schoonheid. Mijn schilderkunst en ik zijn twee levende wezens. Ik maak zichtbaar wat er al is, wat al bestaat. Alleen ik zie het al, voordat het schilderij af is. Ik denk dat jullie dat begrijpen. Bij jullie voel ik me thuis. Jullie geven me een beetje vrede, geven me het idee dat ik niet mislukt ben. Kom hier, allemaal, luister naar wat erom vraagt uit de verf mijn werkelijkheid te krijgen, mijn bijna glimlachende werkelijkheid. *(Vincent zingt voor en gekken zingen al snel het refrein veelstemmig mee)*

Ik zie, ik zie in het korenveld
Een maaiertje, een maaiertje,
Hij komt daar haastig aangesneld
Dat maaiertje, dat maaiertje.
De zon beschijnt in helle brand
Dat maaiertje, dat maaiertje,
Hij toont hier onze schaduwkant,
Dat maaiertje, dat maaiertje.
Wanneer raakt jou of jou de zeis
Van 't maaiertje, van 't maaiertje
Hij sluit van iedereen de levensreis,
Dat maaiertje, dat maaiertje.
Hij werkt altijd in 't volle licht
Dat maaiertje, dat maaiertje
Geeft aan de dood een blij zicht
Dat maaiertje, dat maaiertje

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407



“Samenspelen” is ons motto